

pronunciatio, cuius specimen in orali experimento dabo, unica in omnibus scholis esset. Ego quidem ipse, quum in Yucatano collegiis a me fundatis praeessem, hanc pronunciationem pueros edocebam, qui in publicis experimentis romanuli videbantur; neque obstaculum erat examineribus, quum et hispanum pronunciandi modum etiam callerent. Interea, dum eruditi quoad hoc inter se non convenient, praceptoris prudentiae relinquatur electio. Hoc enim maximi ponderis non est.

Quaeres tandem quanto temporis opus sit ad haec omnia peragenda.—Sicut tres assignavi periodos studii, facile erit inferre trium etiam annorum spatium desiderari, et consequenter tres etiam praecceptores, qui inter se mutuo opus dividere possint, quo commodius desideratum scopum assequi valeant. Nam experientia compertum habeo biennium non sufficere communite adolescentibus, quo apti fiant ad intelligendos per se soli autores, non dicam difficiliores et classicos latinos, sed recentiores scriptores sive philosophiae, sive juris, sive medicinae, puta Justinianum, Grotium, Puffendorfium, Linnaeum aliosque hujus generis. Et hoc quidem passim expertus sum quoad discipulos qui nulli alii studio praeter linguam latinam, in quibusdam seminariis vel aliis scholis operam dederant integro biennio, et quatuor quidem horas quotidie latinum praceptorum audiendo.

Ast, mehercle! qui fieri poterit, ut adolescentes eodem biennio una tantum hora per diem latinae scholae adstantes, aliquisque gravioribus, et difficultioribus studiis distracti pares fiant interpretandis per se sine adjumento magistri cujusquam auctoribus civitatis, quibus passim in studiis superioribus egere potuerint.

Equidem non ignoro Scholae Praeparatoriae instituta binos tantum annos, binosque magistros huic studio assignare. Sed quid vetat, quominus sive sapiens Moderator noster, sive Consilium Directivum (1), sive publicae instructionis Minister leve hoc additamentum Congressui legumlatorum Nationali proponat

(1) La Junta Directiva de Instrucción Pública.

qui legem impensarum ab aerario erogandarum (1) discutiendam et decernendam habet. Credere enim non valeo, prudentes Reipublicae legumlatores, evidenti utilitate, immo instructionis necessitate posthabita, sordidae parsimoniae consulturos. Et hoc quidem nomine appellanda esset: agitur enim de primo totius Reipublicae collegio studiis praeparatoriis addicto, quo undique ex provinciis confluere solent alumni; et de exigua sane impensa respectu nationis, octingentorum nempe scutorum (800\$) in annum. Hoc tamen consilii more insinuare audeo, tanquam simplex civis, Reipublicae honori consultum esse exoptans; nulla enim mihi suppeditatur auctoritas ad illud exigendum.

Instabis: Sed cur grammaticam non scribis ipse, ea divisione constantem quam asseris in thesi, una cum opportunis thematis, quae cum praecceptores tum discipulos juvare possent?—Fatebor jampridem in animo esse grammaticam seu methodum hujusmodi exarare, et quidem longo docendi curriculo uberem materiem colligere potuisse; sed hucusque aliis distractum laboribus perficiendo imparem extitisse. Attamen arduum hoc opus confidere conabor imposterum, si clarissimis examineribus ad mexicanos adolescentes latina lingua imbuedos idoneus visus fuero, memor illius Tullii, de Divin. lib. 2, n. 4, 5: “Quod munus reipublicae afferre majus meliusve possumus, quam si docemus atque erudimus juventutem, his praesertim moribus atque temporibus, quibus ita prolapsa est, ut omnium opibus refrenanda atque coercenda sit? Nec vero id effici posse confido, quod ne postulandum quidem est, ut omnes adolescentes se ad studia convertant. Pauci utinam! quorum tamen in republica late patere poterit industria.”

Honoratus Ignatius Magaloni confecit Mexici ante diem V Novenas Majas anno Reparatae Salutis

MDCCCLXXI

(1) La Ley del Presupuesto.

AD EXAMINATORES.

EPIGRAMMA.

Virgilii linguam teneri, Tullive, sodales,
 Mi per vos ephebis tradere si liceat,
 Facundos homines quae olim celebresque poetas
 Protulit innumeros, credite, laetus ero.
 Nam vigil et fructum tyro decerpit opimum
 Praeclara hac lingua, si studiosus erit,
 Mellifluam quae italam primum hispanamque sonoram
 Partu uno geminas edidit ipsa ferax;
 Assiduo constat doctori opus esse labore;
 In tenui sudor, gloria non tenuis.

AD MEXICUM.

ODE.

Cultis si insereris, Mexice, gentibus
 Libertate fruens, legibus optimis,
 Et si nobilibus cerneris artibus
 Nec non clara scientiis;
 Regalisque tua nunc aquila aequori
 Alas si gemino tendit, et imperat
 Late si populis pluribus undique,
 Pressatque ungue tyrannidem;
 Nautam tu intrepidum pectore ferreo
 Primus qui ex italis vela dabat plagis
 Huc, terrasve novas regnave quaeritans
 Grate nunc reminiscere.

Ignotam ipse tibi per freta semitam,
 Europaeque procul littora pervia
 Audax reserans, hic sapientiae
 Primus pandit et abdita.
 Ast primae interea, crede, lubens matri
 Notam te faciam, insuper omnia
 A te quae retuli, matre mihi altera,
 Dicam commoda, gloriam.

A MEJICO.

ODA. (1)

Méjico, en las naciones
 Si cultas, renombradas,
 Grandes, civilizadas
 Tu silla tienes por todas razones;

Si libertad avivas
 Y bajo sabias leyes,
 Honor de pueblos reyes,
 Ciencias y nobles artes si cultivas;

Si sus alas extiende
 Del uno al otro oceáno,
 Altiva sí, no en vano
 El águila real que los defiende;

Si á muchas playas manda,
 Si aferra con su garra
 Y fuertemente amarra
 La negra tiranía, si se desmanda;

(1) Esta es una traducción libre de la Oda latina precedente.

Recuerda el navegante
Intrépido, atrevido,
Que un mar desconocido
Con pecho varonil de diamante

Desafiar osara,
En busca de otra tierra,
Que á tí tambien encierra,
Colon, de Ausónia gloria, y la encontrara.

Mostrándote el camino
Del otro mundo viejo,
De luz, de ciencia espejo,
Las fuentes del saber á abrirte vino.

Yo de la Ausónia hijo,
A mi madre primera
De tí, madre postrera
Por adopción, referiré prolijo

Tu hospital acogida,
Tus gracias, tus favores,
Los bienes, los honores
Que de ti recibí; serás agradecida.

005